Autor Guste Santini
Srijeda, 04 Listopad 2000 14:10

Visoka likvidnost financijskog sutava prisutna je mjesecima. Može se reći da je došlo do dijeljenja, razdvajanja, realne od financijske sfere. Prisutna visoka likvidnost poslovnih banaka nalazi svoje mjesto u tiskovinama u sve većem opsegu. Konstatacija do konstatacije. Ponekad nezadovoljstvo a nezaposlenost raste li raste. Kuda mi zaporavo idemo? Ima li na tom putu štogod dobrog? Dokle će to tako? Građani su preuzeli, na sebi svojstven način, ulogu dijagnostičara.

Priča počinje sa nepodmirenim potraživanjima. Napori nove vlasti da riješe ovaj problem svode se na pitanje kako najjefitinije rješiti problem? Uvidjevši da je to skupo problem se ostavio sa strane po onoj našoj staroj uzrećici "kad bude vremena tada ćemo ga rješiti".

Nastanak problema generira problem i multiplicira ga. Kolika su danas nepodmirena potraživanja vjerojatno više nitko i nezna. Nema akceptinh naloga. Nema stečajeva (što i nije tako loše). Nepodmirena potraživanja rastu a financijski sustav ima višak likvidnosti. Da! Kamatne stope padaju? U čemu je problem?

Problem je u riziku. Poslovne banke ne žele više plasirati svoja sredstva privredi. Zaduženje privredi je više od godinu dana na približno istom nivou. Stanovništvo je u nešto boljoj poziciji jer je disperzija rizika veća kao i mogućnost osiguranja potraživanja. **Cjelokup na aktivnost poslovnih banaka svodi se na smanjenje rizika u aktivi.**
Ovim aktivnostima svakako valja pridodati i prilagođavanje donesenim i mjerama koje tek namjerva donijeti centralna banka.

Postojeće stanje u privredi se ne mjenja ako se izuzme država koja više nego što je planom predvidjela intervenira u privredi. Ali to je priča tek za grupu sretnika. Ostali svakim danom pogoršavaju svoj položaj. Svaki poslovni događaj postaje rizičan.

Rizici rastu jer broj sudskih predmeta dnevno raste, što znači da se više otvara novih postupaka nego što ih se rješava. Upravo neispunjenje ugovora dovodi do gubljenja jednog od temeljnih instituta tržišnog modela privređivanja. Više i ne postoji instrument kojem bi se moglo vjerovati. Sve je sporno iako imamo pravne institute (drugo je pitanje koliko su oni primjereni - recimo kakva je odgovornost za potpisanu mjenicu ako jamac u vrijeme potpisa i/ili protesta ne može izvršiti svoju obvezu) blokada sudskog sustava čini ih bezvrijednim. Naime, **ako vjerovnik nije u stanju ostvariti svoja prava iz ugovora za njega niti ne postoji institut ugovora.** Neučinkovitost sudova stimulira dužnike da prepuštaju rješenje ugovornog odnosa sudovima bez obzira koliko bila ta rješenja nesporna. Postoji naprosto tehnologija koja traje godinama.

Prema tome, poslovne banke će i dalje kreditirati državu ili odobravati kredite na temelju državnih garancija. Umjesto društvenog vlasništva imat ćemo "garantno vlasništvo". Pri tome se zaboravlja da i država više nije tako dobar dužnik. Ima i ona svojih problema što najbolje pokazuje Zahtjev za novo zaduženje u iznosu od 5 milijardi kuna. Obrazloženje da je to premošćenje samo dokazuje koliko je zapravo država skupa, pa prema tome, i rizična budući da nije u stanju zatvarati svoju bilancu bez prodaje obiteljskog srebra.

Ako je dijagnoza točna tada valja usmjeriti sve poglede u sudstvo i učiniti odlučne

zahvate kako bi se ubrzali procesi na sudovima i kako bi se jasno dalo na znanje da se u Hrvatskoj državi neće tolerirati neizvršenje ugovora. Samo da podjsjetim da je neučinkovitost stečaja u poduzećima i bankama u stečaju znčajnim djelom skupa i dugo traje jer se sudske parnice tako sporo rješavaju. Ovome mora doći kraj jer naprosto za stanovito vrijeme ovo i ovakvo stanje može blokirati proces društvene reprodukcije u cjelini.